

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/31/2019
Identifikačné číslo spisu: 1212223485
Dátum vydania rozhodnutia: 05.03.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1212223485.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu JUDr. Oľga Michalíková, Jarková 89, Prešov, správkyňa konkurznej podstaty úpadcu HKM TREND, s.r.o., v konkurze, Vrbovská 408, Huncovce, IČO: 36 489 573 proti žalovanému PSJ Hydrotranzit, a.s., Vlčie hrdlo 90, Bratislava, IČO: 35 833 106, zastúpenému Nosko & Partners, s.r.o., Podjavorinskej 2, Bratislava, o zaplatenie 7.130,71 € s príslušenstvom, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Cob/65/2017-510 zo dňa 25. októbra 2018, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalobkyne o d m i e t a .

II. Žalovaný m á proti žalobkyni n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 54Cb/184/2012-488 z 13. septembra 2016 zamietol žalobu a žalovanému nepriznal náhradu trov konania.

2. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku poukázal na ustanovenie § 548 ods. 1 Obchodného zákonníka, podľa ktorého zhotoviteľovi vzniká nárok na zaplatenie ceny vykonaním diela ak zo zmluvy alebo z Obchodného zákonníka nevyplýva niečo iné. Poukázal na dispozitívny charakter tohto ustanovenia, vzhľadom na skutočnosť ktorú si môžu zmluvné strany dohodnúť splatnosť ceny inak ako vykonaním diela. Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie za preukázané, že účastníci záväzkového vzťahu si spôsob zaplatenia ceny za vykonané práce dohodli odchyľne od štandardnej úpravy tak, že si dojednali ako podmienku splatnosti faktúry jej doručenie do podateľne žalovaného s tým, že súčasťou faktúry mal byť zodpovedným stavbyvedúcim potvrdený súpis skutočne vykonaných prác, teda v zmysle uzatvorenej zmluvy vznikol zhotoviteľovi nárok na zaplatenie ceny diela nie jeho vykonaním, ale až po doručení faktúry objednávateľovi spolu s potvrdeným súpisom vykonaných prác. Konštatoval, že ak teda bola v zmluve splatnosť ceny viazaná na splnenie odkladacej podmienky, nemôže sa dodávateľ pred jej splnením úspešne domáhať zaplatenia ceny za vykonané práce, aj keď práce boli riadne vykonané. Výpoveďami svedkov mal za preukázané, že žalobca nepredložil žalovanému súpis skutočne vykonaných prác potvrdený zodpovedným stavbyvedúcim, nesplnil teda podmienku

vyplývajúcu zo zmluvy ohľadom splatnosti faktúry. Súd ďalej uviedol, že ak by aj odkladáciu podmienku žalobca splnil, neunesol dôkazné bremeno, keď predložený (nepotvrdený) súpis vykonaných prác nepovažoval za dôkaz preukazujúci vykonanie prác a dodanie materiálu žalobcom. Konštatoval, že plnenie nemožno priznať ani titulom bezdôvodného obohatenia získaného žalovaným, pretože žalobca nepreukázal položkovite aký materiál a akú prácu pre žalovaného vykonal. Vykonalie fakturovaných prác nemal za preukázané ani znaleckým posudkom č. 15/2016 vyhotoveným Ústavom stavebnej ekonomiky, s.r.o., nakoľko z jeho záverov vyplýva, že nie je možné určiť jednoznačne aký materiál dodal žalovaný žalobcovi na vykonanie ním fakturovaných prác a ani aká jeho cena je zahrnutá v cene fakturovanej spornou faktúrou. Tvrdenie žalobcu spochybnila aj svedecká výpoveď pána Z., ktorý vypovedal, že dlažba bola dodaná žalovaným a žalobca bol oprávnený fakturovať len samotné práce. Výrok týkajúci sa náhrady trov odôvodnil odkazom na § 255 ods. 1 CSP a vzdaním sa práva na náhradu trov konania žalovaným.

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom č. k. 4Cob/65/2017-510 z 25. októbra 2018, na základe odvolania žalobcu, rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil a žalovanému priznal proti žalobcovi právo na plnú náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, vyslovil názor, že podpis na súpise vykonaných prác by mal slúžiť len ako dôkazný prostriedok, ktorý by potvrdzoval, že práce boli skutočne vykonané, nakoľko by boli potvrdené aj objednávateľom. Ďalej uviedol, že v prípade, že objednávateľ takýmto spôsobom súhlas nevyjadrí, je na zhotoviteľovi preukázať vykonanie prác iným spôsobom. Nesúhlasil s tvrdením žalobcu, že žalovaný nenamietal vykonanie fakturovaných prác a to poukazujúc na obsah odporu, v ktorom žalovaný namietal, že faktúru vrátil aj z dôvodu, že boli fakturované práce, ktoré zhotoviteľ nerealizoval. Odvolací súd, zhodne so súdom prvej inštancie, sa nestotožnil s tvrdením žalobcu, že vykonanie fakturovaných prác vyplýva zo znaleckého posudku, nakoľko úlohou znalca bolo zodpovedať otázky súvisiace s cenou fakturovaných prác a neposudzoval, aké práce boli skutočne vykonané. So zreteľom na uvedené uzavrel, že žalobca nepredložil žiaden dôkaz preukazujúci, že fakturované práce skutočne vykonal.

4. Proti tomuto rozsudku podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). Z jeho obsahu vyplýva, že jeho prípustnosť vyvodzuje z ustanovenia § 420 písm. f/ ako aj § 421 CSP. Dovolateľ konštatoval, že konanie ako celok nevykazuje znaky spravodlivosti a napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Nesúhlasil so záverom odvolacieho súdu o neunesení dôkazného bremena a poukázal na to, že súd prvej inštancie vykonal rozsiahle a dôsledné dokazovanie vrátane nariadenia znaleckého dokazovania. Zdôraznil, že žalovaný skutočne vykonanie prác ako také nenamietal, iba vykonanie niektorých z fakturovaných prác, ktoré presne nešpecifikoval. Taktiež nepreukázal svoje tvrdenie, že údaje na ich vykonanie dodal materiál. Za porušenie práva na spravodlivý proces označil aj neprimerane dlhú dobu, po ktorú súdne konanie trvalo. Za nesprávne považoval aj rozhodnutie o náhrade trov konania, ktorú odvolací súd priznal žalovanému v plnom rozsahu napriek tomu, že tomuto žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli a náhradu trov si žalovaný v tomto konaní ani neuplatňoval.

5. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol dovolanie odmietnuť. Vyslovil názor, že z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03). Ďalej poukázal aj na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1VCdo 2/2017, v ktorom veľký senát najvyššieho súdu konštatoval, že nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Rovnako aj Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 196/2014 konštatoval, že ani prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti konania podľa § 420 písm. f/ CSP.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie podala včas strana

sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 2 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) dospel k záveru, že tento mimoriadny opravný prostriedok je potrebné odmietnuť.

7. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

8. Podľa § 420 písm. f/ CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

10. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra pojednania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritornú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

11. Pre úplnosť treba dodať, že tak, ako dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka (a v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. zakladajúcim prípustnosť dovolania) nebolo podľa predchádzajúcej právnej úpravy nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu, nie je ani novou právnou úpravou civilného sporového konania, ktorá nadobudla účinnosť 1. júla 2016, dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa právneho názoru odvolacieho súdu nie je po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom), nesprávneho vyhodnotenia dôkazov na možnosť uskutočňovať procesné oprávnenia niektorou zo strán civilného sporového konania.

12. Porušením práva na spravodlivý proces podľa názoru odvolacieho súdu nedošlo ani žalobcom namietanou neprímerane dlhou dobou súdneho konania, pretože takéto konanie síce nezodpovedá čl. 17 CSP, ktorý ukladá súdu aby v konaní postupoval tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá a aby predchádzal zbytočným prieťahom ale sama o sebe nepredstavuje taký procesný postup súdu, ktorý by strane znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Napokon ani samotný žalobca v dovolaní neuvádza konkrétne skutočnosti, ktoré by mu znemožnili aktívnu účasť na

konaní.

13. Podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

14. Podľa ustanovenia § 432 ods. 1, 2 CSP, dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

15. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom právnu otázku zásadného právneho významu, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, resp. ktorá ešte v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu nebola riešená, prípadne je riešená rozdielne. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania (uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo/206/2016 z 26.09.2017, uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/52/2017 z 8.06.2017). Posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery prichádza do úvahy až vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné (viď R 54/2012 a rozhodnutia NS SR sp. zn. 1Cdo/62/2010, sp. zn. 2Cdo/97/2010, sp. zn. 4Cdo/68/2011, sp. zn. 7Cdo/17/2013).

16. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť zároveň riešená odvolacím súdom, pričom odvolací súd na jej riešení musel založiť svoje rozhodnutie a musí ísť o otázku zásadného právneho významu. Aj za účinnosti nových civilných predpisov je opodstatnené konštatovanie, že otázkou zásadného právneho významu je otázka, ktorá je významná nielen pre prerokovávanú právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov SR (sp. zn. 1Cdo/132/2009, 2Cdo/71/2010, 3Cdo/51/2006, 4Cdo/151/1998, 5Cdo/1/2010, 7Cdo/117/2011). Prípustnosť dovolania nastáva vtedy, ak dovolací súd sám dospeje k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu, resp. ním riešená právna otázka po právnej stránke zásadný význam skutočne má. V tomto smere nie je relevantný subjektívny názor dovolateľa.

17. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí ísť - okrem vyššie uvedených podmienok - predovšetkým o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Nesprávne právne posúdenie môže byť teda dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok napadnutého rozhodnutia. Nemôže byť v tomto smere postačujúce (nakoľko dovolací súd je viazaný obsahovým vymedzením dovolacieho dôvodu), aby namietané nesprávne právne posúdenie veci bolo uvedené len odkazom na zákonné ustanovenie, ale je potrebné, aby dovolateľ konkrétne uviedol právnu otázku a uviedol, prečo zaujal odvolací súd nesprávny názor na jej riešenie (Števcěk, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J. Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, 1409 s.).

18. Dovolateľ v dovolaní konkrétne nevymedzil právnu otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a následne malo zakladať nesprávne právne posúdenie veci. Bez uvedeného nemôže NS SR pristúpiť k posúdeniu prípustnosti dovolania a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolateľa. Z dovolania vyplýva, že žalobca vytýka odvolaciemu súdu viacero nesprávností, kritizuje najmä vyhodnotenie vykonaných dôkazov, náhľadov a záverov, ako aj neopodstatnenosť niektorých jeho konštatovaní. Z obsahu dovolania však nie je zrejmé, ktorou právnou otázkou (dovolacím súdom riešenou, dovolacím súdom doposiaľ neriešenou, prípadne riešenou vo viacerých prípadoch nejednotne). Bola podľa jeho názoru založená prípustnosť podľa § 421 CSP. V dôsledku nevymedzenia právnej otázky relevantnej v zmysle tohto ustanovenia neboli dané predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu.

19. V tomto smere dovolací súd konštatuje, že v prípade absencie vymedzenia právnej otázky najvyšší súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súd prvej inštancie a odvolací súd. Ak by postupoval inak (opačne) uskutočnil by procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP ale aj cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (viď rozhodnutie NS SR vo veciach sp. zn. 1Cdo/23/2017, 2Cdo/117/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017 či 8Cdo/78/2017). Prípustnosť dovolania sa v novej právnej úprave v porovnaní s úpravou účinnou do 30. júna 2016 zásadným spôsobom zmenila. Právna úprava civilného sporového konania účinná od 1. júla 2016 nanovo a v porovnaní s predchádzajúcou úpravou odlišne (prísnejšie) formuluje náležitosti dovolania. Ustanovenia CSP vyžadujú istú mieru nielen obsahového, ale aj formálneho vyjadrenia dôvodov, z ktorých procesná strana vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania. V danom prípade žalobkyňa poukázala na dovolací dôvod podľa ustanovenia § 421 CSP a v ďalšom obsahu dovolania sa v podstate zaoberala nesprávnym vyhodnotením vykonaných dôkazov. Dovolateľ je povinný v dovolaní jednoznačne uviesť, v čom vidí prípustnosť dovolania, t. j. ktorý z predpokladov uvedených v § 421 ods. 1 CSP zakladá jeho prípustnosť. Samotná polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté sponchyňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu pri hodnotení vykonaných dôkazov alebo právnom posudzovaní veci ale významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP.

20. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca nevymedzil uplatnený dovolací dôvod spôsobom uvedeným v § 432 ods. 1 a 2 CSP, dovolací súd odmietol jeho dovolanie podľa § 447 písm. f/ CSP.

21. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta CSP).

22. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.